

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 921. Quænam sint causæ legitimæ ac necessariæ ad concedendum licentiam ingrediendi monasteria monialium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

necessario facta in scriptis, prout statuit Trid. l. e. & Pius V. in motu suo. *Decori & honestati*, cumque requiratur non solum ut sit licentia concessa testimonium, sed etiam ut hac ratione rarius maturioreque consideratione concedatur, non solius solennitatis alicujus, sed veri graviterque obligantis præcepti rationem continet, ita ut contentus eâ oretenus concessa monasterium monialium ingrediens peccet mortaliter, & excommunicationem incurrat, si commodè eam in scriptis obtinere potuisset, cum actus lege vel ex contrahentium consensu requirens Scripturam, sine ea factus sit nullus, utpote carens formâ substantiali; adeoque ingressus ille factus sine licentia in scriptis habita se ita habeat, ac si sine omni licentia factus. Ac ita tenent ex probabiliore Sanch. l. c. n. 32. Suar. de relig. Tom. 4. l. 1. c. 10. n. 15. Castrop. l. c. n. 6. Delb. 6. 19. du. 37. n. 3. qui tamen n. 8. cum Mirand. l. c. n. 2. Homobon. de cassb. reserv. p. 2. cas. 5. Belloch. in pr. theol. mor. p. 2. q. 9. n. 162. & alijs ait probabile quoque esse contrarium, nempe Scripturam requiri tantum quod ad forum externum, non internum seu conscientie, in quo cum attendatur ipsa veritas sufficiat, consensus solo jure naturali requisitus. Limitant quoque responsum Villalob. tom. 2. tr. 35. diff. 45. n. 4. de la Cruz. L. 1. de stat. relig. c. 5. du. 2. concl. 3. notab. 3. Barbof. l. c. n. 57. & in remiss. ad Trid. cit. c. 5. circa finem, & plures alii, ut non procedat, quando causa est liquida, aut casus frequenter occurrentes & à jure concessi, ut sunt ingressus Confessoris Sacramenta administrantis, visitatoris, medici, Cæmentariorum & similibus, quam tamen limitationem rejicit Castrop. n. 7. ejusque contrarium esse probabilius asserit Delb. l. c. n. 10. cum Bonac. & alijs, eò quod Trid. absque ulla exceptione pro casibus necessarijs requirat licentiam in scriptis; præterquam quod sæpe, ubi adest necessitas, hanc ipsam examinare & approbare spectat ad Episcopum vel superiorem conventus, ad hæc sæpe aliquibus horum ministrorum in specie, quia suspecti, negare hanc licentiam expediat, adeoque in tali approbatione necesse sit intervenire scripturam. Ut cum Sanch. l. 6. sum. c. 16. n. 33. Castrop. l. c. veruntamen licentiam in scriptis obtineri necesse non est, ubi repentina necessitas occurrit, & si Scriptura expectetur periculum aut grave damnum sit in mora docent Sanch. l. c. n. 34. Nav. Comment. 4. de regul. n. 60. Azor. p. 1. l. 13. c. 8. q. 8. Rodriq. Tom. 1. q. 46. a. 2. in fine. Tambur. l. c. d. 23. q. 9. Bonac. de claus. q. 4. p. 2. Delb. l. c. n. 13. Castrop. l. c. eò quod lex humana in tanto rigore non obliget. Unde nequidem in tali casu licentiam oretenus dandam expectare necesse est, ut iidem. Quamvis si in solo scripto expectando sit tale periculum, expectanda adhuc licentia oretenus danda. De cætero si à superiore licentia expectari nequit, petenda hæc ab Abbatisa & danda in scriptis, si ei aliàs facultas eam concedendi aut super concedenda arbitrari commissa sit; ut pro certo tenent Castrop. n. 8. Delb. 15. & alii. Si verò talis facultas generalis ei à Prælato concessa non constat, adhuc ab ea postulandam hanc licentiam, cum credendum sit, Prælatum pro talibus casibus, quibus ipse consuli nequit, eam illi commisisse, & sic eam dare licentiam ex præsumpta voluntate tenent Sanch. n. 37. Rodriq. Delb. (contrarium, nimirum quod tunc ab Abbatisa licentia non petenda tenentibus alijs. Unde, ut Delb. citatis Rodriq. l. c. Barb. de potestate Episc. alleg. 102. n. 39. Tambur. l. c. Bonac. &c. rectè facerent superiores concedendo Abbatisis aut

Confessarijs pro casu necessitatis, aut etiam pro casibus alijs frequenter occurrentibus, dictam facultatem, quin etiam astruit ipse Castrop. præter datam etiam in scriptis à Prælato licentiam ingrediendi adhuc necessarium Abbatisæ consensum, quia cum ei commissum regimen Monasterii, credendum non est superiorem contra ejus voluntatem alicui dedisse ingrediendi potestatem.

3. Resp. ad secundum: licentia hæc ad ingrediendum conventum monialium absolute concessa, expirat per primum ingressum, nisi aliud in concessione expressum; quia dispensatio adversus clausuram jure communi statutam strictè interpretanda ita Castrop. l. c. n. 9. Riccius in pr. fori Eccles. decis. 6. 49. aliàs resol. 545. Barb. l. c. n. 59.

Quest. 923. Quenam sint cause legitime ac necessarie ad concedendam licentiam ingrediendi monasteria monialium.

1. Resp. primò in genere; causa hæc debet esse justa seu rationabilis, prout constat ex c. n. h. t. in 6. qualis per Trid. Pium V. & Gregor. XIII. declaratur esse, quæ est necessaria, quamvis, quantum ad hoc requiratur necessitas, neque Concil. neque Pontifices declararunt, sed prudentis arbitrio declarandum reliquerunt. Illud certum, non requiri extremam aut etiam strictissimam, sed sufficere gravem, cui moraliter occurrere nequit sine ingressu monasterii Rodriq. q. 9. reg. Tom. 1. q. 46. a. 4. Sanch. in Sum. l. 6. c. 16. n. 40. Suar. Tom. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 10. n. 17. Barbof. cit. alleg. 102. n. 48. Castrop. tr. 16. d. 4. p. 10. §. n. 1. qui etiam cum Suar. Sanch. addit minorem causam requiri pro ingressu sceminarum, quam vitorum, matris, sororis, cognatæ, quam extraneæ; minorem pro ingressu diurno quam nocturno, pro ingressu in priora receptacula, quam pro ingressu in interiores officinas & cubicula. Item causa ut cit. c. unie. dicitur, debet esse manifesta (et si non requiratur, ut sit publica, qualis dicitur quæ toti populo aut majori ejus parti nota est) nempe Prælato concedenti licentiam, utpote ejus solius est judicare de justitiæ causa; sufficit autem, quod ei sic moraliter manifesta, id est, ut is probabiliter judicet esse illam justam; cum in moralibus probabilitas sufficiat ad rectè & probabiliter operandum, ne alioquin infinitis scrupulis pateret aditus, aut superior, antequam concederet ingrediendi licentiam, processum instituire deberet ad veritatem certò cognoscendam, quod esse præter intentionem Pontificis in tam frequenter occurrentibus casibus rectè arbitratur Delb. l. c. 19. du. 39. n. 4. Secus esse dicens si causa sit dubia, utrum nimirum ea sit justa & sufficiens, cum peccet operans cum conscientia dubia.

2. Resp. secundò in specie declarando jam dicta exemplis aliquot. Sic itaque primo necessitas tenens se ex parte conventus totius constituit causam sufficientem, dum pro reparando ædificio monasterii necesse est ejus clausuram ingredi Cæmentarios, fabros lignarios, aliosve artifices. Nav. Comment. 4. de regular. n. 59. Rodriq. 49. regul. Tom. 1. q. 46. a. 5. Mirand. man. Pralat. Tom. 2. Tr. de sac. monial. q. 2. a. 15. concl. 3. Sanch. l. 6. sum. c. 16. n. 5. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 10. n. 23. Barb. p. 3. de potest. Episc. alleg. 102. n. 46. Castrop. cit. §. 3. n. 3. Delb. l. c. n. 4. annumerat Sartores qui vestes monialium corpori adaptant, citans pro hoc Bonac. de claus. q. 4. p. 4. n. 11. Nav. Mirand.

LL. cit. quod ipsum tamen tam quod ad factores quam factores rectius negat cū Nav. *lc. negat Castr. l. c. n. 11.* eod quod ista adaptatio fieri possit in limine clausuræ, ita ut neque monialis egrediatur clausuram, nec factor eam ingrediatur. Idem dicendum de famulibus assumptis ad infima monasterii officia, ad ministrandum infirmis, dum ea præstari non possunt commodè per laicas, seu conversas, modò tamen receptæ hæc servitrices pro ministerio totius conventus, & non tantum unius alteriusve monialis privatarum & sub conditione servandæ clausuræ. Altruunt Barb. *l. c. n. 60. Sanch. n. 65. Suar. n. 18. Castrop. l. c. n. 5. Delb. l. c. du. 48.* Item dum rem ponderosam illuc inferri, aut inde extrahi necesse est. Barb. *l. c. n. 56. Sanch. Castrop. LL. cit. Delb. l. c. du. 45.* Item si pro expeditione alicujus negotii scriptura in archivio earum recondita quærenda ab æconomio monasterii, ei ingredi licet, dum claves regulariter alteri non convenit committi, aut ipsæ moniales ad talem inquisitionem aptæ non sunt, ut Sanch. & Castrop. *LL. cit. Delb. du. 44.* Item dum malefactor clausuram ingressus, inde extrahendus per Judicem, vel alium, quod, quando & qualiter faciendum vide apud Castrop. *l. c. & Sanch. n. 57. Delb. du. 43.* Item causa sufficiens est visitatio monialium facta à superiore, cui ea competit (pro ut constat ex Bulla Gregor. XIII.) associatis ei paucis; nempe secretario, & uno alterove seniore ac religioso, quo etiam spectat talis ingressus superioris ad videndum, num clausura reparanda, qualiter cellæ monialium conformiter religiose paupertati & honestati sint instructæ, aliavete habeant intra monasteria. Barb. *l. c. n. 54. Sanch. n. 54. Castrop. l. c. Delb. l. c. du. 42.*

3. Econtra ad concedendum hunc ingressum causa sufficiens non est primò receptio suffragiorum pro electione Abbatissæ, quia hæc fieri potest & faciendæ extra clausuram ad crates seu cancellorum fenestram, ad quam exhortationes quoque ad moniales fieri solent, prout statuit Trid. *Sess. 25. c. 7. de regul.* quod etiam ibi non utatur verbis præceptum sed consilium importantibus, & declarantibus, non esse hanc causam necessariam, adeoque nec justam, ut declaravit S. Congregat. apud Tamb. *de jure Abb. d. 24. q. 8.* & doceat Castrop. *l. c. n. 3. Delb. du. 51. n. 1. citatis pluribus aliis*, quia tamen *c. 6. ejusd. Sess.* sub pœna excommunicationis interdixit ingressum in clausuram, præterquam in causis necessariis, dum inter has non est dicta receptio, facta intra claustra non potest non vacare culpa gravi, nisi tamen per accidens circumstantiæ ingressum illum postulent, ut dum subest periculum subordinationis, vel monialium dissensio & tumultuatio. Barb. *l. c. n. 46. Sanch. n. 50. Castrop. Delb. LL. cit.* qui posterior tamen addit ingressum quoque licere vocato ad bonam Abbatissæ electionem dirigendam, contrarium tenentibus Azor. *p. 1. l. 13. c. 8. q. 6.* & alijs apud eundem. Secundò collatio Sacramenti Confirmationis etiam pluribus impertiendi, cum illud conferri possit in loco Eucharistiæ sumendæ. Sanch. *n. 53. Castrop. n. 4.* Secus tamen, ut iidem, est, si monialis ita infirma, ut illuc deferri nequirit, & aliàs periculum esset discedendi sine hoc Sacramento. Tertiò confessio totius conventus, seu omnium monialium regulæ sic exigente, prout supponunt AA. aliàs concedentes fieri Confessionem intra clausuram. Idem dicendum de administratione Sacramenti. Quid quod ad hæc dicendum circa moniales particulates, dicitur *respons. seq.* Quartò musici, ut doceant moniales etiam plures simul mu-

ficam, etiamsi non est alia monialis, quæ cæteras instruat, quia id fieri potest ad crates magistro stante extra clausuram. Quod tamen posterius negat Delb. *du. 4. n. 7.* si tot sint instruendæ, ut commodè ad crates instrui nequeant.

4. Resp. tertiò: necessitas tenens se ex parte singularum monialium sufficientem causam concedendi ingressum constituit in sequentibus casibus. Primò ubi moniali conferendum Sacramentum extremæ unctionis, uti & quoties ei ministranda Eucharistia (intellige non tantum in extrema necessitate, sed etiam quoties ea ex præscripto regulæ sumenda, aut quoties aliàs eam ex devotione sumere consueverat. Sic quoque licitum est Sacerdoti ministraturo Eucharistiam eum in finem sacrum in infirmaria monialium facere, ut eod decentius Eucharistia ministraretur infirmis, quam si ex Ecclesiæ custodia deportetur. Rodriq. *loco mox citando.* Barb. *l. c. n. 49. Delb. du. 41. n. 16. Castrop. l. c. n. 7.* Item ut monialem in extremis constitutam pijs exhortationibus ad mortem disponat, Sanch. *l. c. n. 48. Castrop. l. c.* Idem licet pro excipienda Confessione monialis infirmæ, etiam sub principium morbi ut Delb. *du. 41. n. 7.* Dum locus ille, ubi jacet infirma, non est prope fenestellam aliquam, per quam illi porrigi possit Eucharistia aut ejus, præsertim valde turdæ, confessio excipi, neque ad illam propter infirmitatem accedere potest; secus si accedere ad eam potest. Roderiq. *tom. 1. regul. 99. q. 47. a. 4.* Barb. *l. c. n. 46. Sanch. l. c. n. 45. Castrop. n. 6. Delb. du. 41. n. 1. juncto n. 9. gravant in man. Episc. V. monialis claus. n. 39.* Secundò dum monialis eget medico, chirurgo ad curandum se, & si fortè egeret etiam quandoque pharmacopola ad medicamenta aliqua conficienda & præbenda, ubi id fieri nequiret per alias moniales. Sanch. *n. 43. juncto 56. Barb. n. 52. Bonac. de claus. 3. 4. p. 4. n. 5. Castrop. n. 9. Delb. du. 40. n. 1. seq.* Tertiò monialis mortua dum sepelienda intra clausuram, causa sufficiens ingrediendi omnibus qui ad effodiendum sepulchrum & ritus funerales agendos necessarii. Barb. *l. c. n. 50. Sanch. n. 45. Castrop. n. 8.* Econtra sufficiens causa non est concedendi ingressum matri, sororaliisque consanguineis invisendi gratiâ monialem infirmam etiam morti vicinam. Barb. *n. 68. Rodriq. l. c. c. 11. Delb. l. c. n. 3. Mirand. in man. prelat. tom. 2. tr. de sac. monial. q. 2. a. 4. Castrop. l. c. n. 10. seq.* testantes sic declarasse S. Congregationem. Sed neque admitti posse ad clausuram aliquem sub prætextu exorcizandi monialem energumenam juxta declarationem S. Congregationis, asserit Delb. *du. 41. n. 21.* citatis Barbof. Aldan. & alijs quem vide

5. Resp. quartò: Necessitas tenens se ex parte ingredientium sufficientem causam præbens Episcopis, superioribus Abbatissæ &c. concedendæ licentiam ingrediendi clausuram puellis, est, dum hæc admittuntur ut ibidem educentur & instruantur. Sanch. *n. 61. Suar. l. c. n. 21. Barb. n. 62. Castrop. n. 13. Delb. du. 47. n. 1. seqq.* plurimique ab eo citati, testantes de declaratione defuper facta à S. Congreg. modò tamen serventur conditiones ab eadem præscriptæ, nimirum, ut non repugnet statutum monasterii, ut recipiantur minores septennio nec majores 25. quos si attigerint, vel habitum religionis suscipere vel ad suos redire etiam ab Episcopo vel Prælo monasterii compelli possunt. ut ingrediatur sine ancillis & ingressæ clausuram non egrediantur, nisi non reverfuræ, ut locum separatam à reliquis monialibus habeant ad dormiendum & labo-

laborandum. Et hæc sunt conditiones præcipuæ, cæteras vide apud Delb. & Castrop. *ll. cit.* His non obstante, quod S. Congreg. ut referunt Gavant. *l. c. n. 8.* Lezan. *tom. 1. c. 25. n. 25.* Bonac. *l. c. n. 16.* decreverit puellas educationis gratiâ non posse ingredi clausuram monialium sine licentia Pontificis, quia id intelligendum de monasteriis, in quibus non est consuetudo recipiendi puellas ad istum finem. Delb. *du. 41. n. 11.* Item est causa sufficiens necessitatis & caritatis recipiendi ad clausuram de licentia superioris & Abbatissæ ac consensu monialium, mulieres nuptas illuc confugientes ob sævitiam mariti, prout à S. Congreg. decimus referunt & tenent Rodriq. *l. c. q. 66. a. 10. declarat. 13.* Barb. *cit. alleg. 102. n. 66.* Zerol. *pr. Episc. p. 1. V. monialis. q. 11.* Sanch. *l. c. n. 69.* alique quos citat Castrop. *cit. §. 3. n. 14.* Mulieres verò nuptæ separatim solum à viro viventes separatiim nequeunt sine dispensatione Pontificis. Barb. Castrop. *ll. cit.* Mirand. *l. c. q. 2. a. 8.* Idem dicendum de viduis, has sine licentia Pontificis recipi non posse ad clausuram, ut ibi vitam honestam separatim à sæcularibus degant, absque eo, quod sint religiosæ. Suar. *l. c. c. 10. n. 11.* Sanch. *l. c. n. 64.* Barb. *n. 67.* Castrop. *n. 15.* His non obstantibus quod Sixtus V. in aliquo suo motu (quem refert Rodriq. *l. c. q. 46. a. 6.*) revocet omnes à Sede Apostolica & se cuiuscunque status mulieribus concessas facultates ingrediendi monasteria ibique ad tempus commorandi, statuaturque sub pœna excommunicationis, ut ingressæ inde egrediantur. Nam id intelligendum de ingressis in virtute facultatum hæcenus, & à se concessatum & non de ingressis in virtute Juris communis & Concilii Trid. cum Rodriq. respondet Delb. *l. c. du. 46. n. 6.* eò quod utriusdem cum Menoch. *presump. l. 66. presump. 40. n. 25.* Fel. *in c. 1. de rescrip. n. 12.* & pluribus aliis in generali privilegiorum derogatione non comprehendantur facultates & privilegia inserta Juri communi; uti nec per clausulas quantumcunque generales derogatur facultatibus concessis à Concilio, nisi earum fiat specialis mentio, ut Sanch. *de matr. L. 3. d. 26. n. 7.*

Quæst. 922. habentes facultatem ingrediendi clausuram, an & quibus comitantibus possint vel non possint eam ingredi.

Resp. primò in genere: quibus legitime concessa est facultas ingrediendi monasteria, hi ingredi possunt iis personis associati, à quibus juxta decentiam sui status illos comitari par est. Delb. *cit. du. 41. n. 8.* argumento Bullæ Gregor. XIII. *Dubius qua emergunt &c.* ubi Pontifex jubet ut Prælati habentes facultatem ingrediendi, non nisi comitati, iisque paucis ex senioribus ingrediantur ac ita in omni casu, quo principali concessa hæc facultas, ea etiam ob actionis connexionem concessa intelligitur socio, ita ut non requiratur explicita vel alia licentia pro socio. Hinc

2. Resp. secundò in specie primò: Confessarium regularem ingredi clausuram ad excipiendam Confessionem monialis non debere sine socio itidem regulari probatæ vitæ & ætatis supra 50. annos decrevit S. congreg. 21. Febr. 1617. apud Barb. Mirand. *l. c. q. 2. a. 7.* Delb. *l. c. n. 15.* & 20. ubi etiam quòd juxta eandem S. congregationis declarationem sine ejusdem licentia nec Confessario, nec illi ejus socio alloqui alias moniales liceat, de quo

vide Tamb. *de jure Abb. d. 24. q. 3. n. 9. & 6.* Secus est, si Confessarius sæcularis, utpote qui decenter accedere potest ad audiendas quarumcunque fœminarum confessiones sine socio. Secundò ad ministrandam Confirmationem, extremam unctionem aut Eucharistiam, vel etiam legendum sacrum ingrediens Episcopus vel Sacerdos etiam sæcularis, eget socio, quia alienum à mote ecclesiastico est moniales in his ministrare. Mirand. Barbof. Delb. *in LL. cit.* Castrop. *l. c. n. 7.* cum Sanch. asserens sic cautum ab Urbano IV. in reg. S. Clar. circa quæ etiam illud norandum, quòd ad illa Sacramenta ministranda ingressus Sacerdos rectâ viâ & absque diverticulo tendere & reverti debeat, & non divagari per aliam monasterii partem hac occasione invisendi gratiâ alias moniales, quibus illorum Sacramentorum administratio non est necessaria. Delb. *l. c. n. 12.* juxta ejusdem congreg. declarationem apud Barb. & Gravant. Tertiò ingredi posse & debere superiorem visitationis gratiâ paucis & religiosis viris associatum; item cum secretario, qui visitationem denunciaret, edicta proponat &c. Satis constat ex Bulla Greg. XIII. idem est de Secretario assumpto ad inspiciendum, num omnia monasterii rectè se habeant Castrop. *cit. §. 1. n. 2. in fine.* Quartò medici, dum infirmitas est gravis, etiam plures simul intra clausuram ad consultandum convenire possunt, absque tamen famulis. Barb. *n. 52.* Sanch. *L. 6. sum. c. 16. n. 43.* Castrop. *n. 9.*

Quæst. 923. quas pœnas & censuras incurrant, qui extra casus permisso & citra licentiam habitam ingrediuntur clausuram monialium?

Resp. Excommunicationem, non quidem reservatam, tamen ipso facto incurritur ad personam uniuscujusque conditionis, sexus, ætatis, ingredientibus clausura monialium sine licentia superioris in scriptis & legitime (hoc est ex causa justa non falla & sine dolo obtenta ut Sanch. *l. c. n. 73.*) statuit Trid. *Sess. 25. c. 5. de regular.* quæ tamen excommunicatio se non extendit ad admittentes ingredi, cum de iis Tridentinum nullam faciat mentionem, sed solum de ingredientibus uti & nullibi alibi excommunicantur isti admittentes, nisi admittant ingredientem sub prætextu facultatis ad hoc obtentæ. Delb. *du. 61. n. 4.* Greg. XIII. quoque in Bulla sua. *ubi gratia* postquam revocaverat facultates ingrediendi dictam clausuram quibuscunque & à quocunque Pontifice concessas, intentat excommunicationem reservatam adversus ingredientem clausuram sub prætextu dictarum facultatum. Præterea Prælati, Abbatissæ ac superioribus quocunque nomine vocatis, prætextu illarum facultatum faventibus & permittentibus talem ingressum imponit privationem dignitatis & quorumcunque officiorum (quo nomine quæ veniant, dictum est supra) nec non inhabilitatem ad illa & alia impofterum obtinenda, quibus tamen pœnis hodie dum non esse locum, monet cum Suar. *de censuris. d. 22. §. 6. n. 14.* Castrop. *l. c. §. 4. n. 2.* cum nemo sit, qui prætextu licentiæ ante Greg. à Sede Apostolica concessæ & ab eodem revocatæ ingredi tentet clausuram, manent tamen eadem hodie dum respectu quorumcunque tam sæcularium quàm regularium etiam mendicantium, qui sub prætextu licentiæ datæ ab Episcopo aliove superiore, quibus à Trid. tribuitur